

Saksnr.: 2012/17585
Dokumentnr.: 2
Løpenr.: 159022/2012
Klassering: 040
Saksbehandler: Ingrid Trømborg

Møtebok

Behandlet av
Formannskapet

Møtedato

Utvalgssaksnr.

Digital kommunikasjon som hovedregel - endringer i forvaltningsloven - høring

Rådmannens innstilling

Rådmannen anbefaler formannskapet med hjemmel i delegasjonsreglementet pkt.1.2.3 fatter slikt vedtak:

1. Høringsuttalelse oversendes Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet som Fredrikstad kommunes høringsuttalelse om "Digital kommunikasjon som hovedregel – endringer i forvaltningsloven" slik den framgår under vurdering.

Fredrikstad, 19. desember 2012

Sammendrag

I digitaliseringsprogrammet til regjeringen legges det opp til at digital kommunikasjon skal være hovedregelen for kontakt mellom forvaltningen og brukerne. Det omfatter også at det skal tilbys digitale tjenester som skal være av en slik kvalitet at de blir et naturlig førstevalg for brukeren.

For å realisere målet om digital kommunikasjon som hovedregel, forutsetter dette at det foretas endringer i forvaltningslovens § 15 a og §§ 16 og 27. I dag krever forvaltningslovens bestemmelser at mottakeren uttrykkelig skal godkjenne at det gis svar på vedtak i elektronisk form.

Formålet med endringene er å legge til rette for toveis digital kommunikasjon mellom offentlige virksomheter og brukerne og samtidig fjerne behovet for eksplisitt samtykke til digital kommunikasjon. Dette foreslås erstattet av muligheter for innbyggerne til å reservere seg mot slik digital kommunikasjon.

Vedlegg

1. Høringsnotat fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet har sendt høringsnotat til offentlige etater med bakgrunn i Regjeringens digitaliseringsprogram "På nett med innbyggerne". Regjeringen har store ambisjoner for fornying, effektivisering og forbedring av offentlig sektor. Gjennom digitaliseringsprogrammet legger regjeringen opp til at digital kommunikasjon skal være hovedregelen for kontakt mellom forvaltningen og brukerne. De digitale tjenester som tilbys, skal også være av en slik kvalitet at de blir et naturlig førstevalg for brukeren.

Innbyggere og næringsliv har høye forventninger til det offentlige, og mange er klare for å møte det offentlige på nett. Den høye tilgangen til internett, kunnskap om bruk av digitale tjenester i befolkningen og en økende forventning om offentlige tjenester på nett, gjør det viktig og naturlig og utvikle digitale tjenester fra forvaltningen. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at 95 % av innbyggerne mellom 16 og 74 år har internett hjemme i 2011, og 82 % er på nett hver dag eller nesten hver dag. 2 av 3 mellom 65 og 74 år bruker internett hver dag eller nesten hver dag.

For å realisere målet om digital kommunikasjon som hovedregel, må lov- og regelverk støtte og legge til rette for at offentlige virksomheter kan ha god digital informasjonsutveksling mot brukerne og mot sine samarbeidspartnere. Realisering av målet forutsetter derfor at det foretas endringer i blant annet forvaltningsloven § 15 a og §§ 16 og 27. Forvaltningsloven §§ 16 og 27 krever i dag at mottakeren uttrykkelig har godtatt at forhåndsvarsel eller underretning om vedtak gis ved bruk av elektronisk kommunikasjon. Formålet med endringene er å legge til rette for toveis digital kommunikasjon mellom offentlige virksomheter og brukerne, og samtidig å fjerne behovet for et eksplisitt samtykke til digital kommunikasjon. I forslaget erstattes dette av muligheter for innbyggere til å reservere seg mot slik digital kommunikasjon.

I tråd med dette har regjeringen varslet følgende tiltak i digitaliseringsprogrammet:

"3.8 Regelverket skal legge til rette for digital post som hovedregel. Lover og forskrifter legger i flere tilfeller opp til at bruk av digital post fra forvaltningen er unntaket heller enn hovedregelen. For eksempel stiller forvaltningslovens § 16 og § 27 krav om uttrykkelig godkjenning for å motta forhåndsvarsel og underretning om enkeltvedtak digitalt. Videre stiller e-Forvaltningsforskriften § 8 (7) krav om at vedtak skal sendes ut på papir dersom mottaker ikke har skaffet seg tilgang til den digitale versjonen av vedtaket innen en uke. Regjeringen tar sikte på å endre regelverket slik at post fra forvaltningen kan sendes digitalt med mindre mottaker har reservert seg. Det vil kunne gjøres unntak for innbyggere som av særskilte grunner ikke kan forventes å kunne benytte seg av reservasjonsretten, for eksempel av helsemessige grunner. Det tas sikte på at næringslivet ikke får reservasjonsrett. Regjeringen vil komme tilbake til innføring og nærmere avgrensing av disse lov og forskriftsendringene etter nærmere utredning og nødvendige høringsrunder."

Regjeringen tar gjennom digitaliseringsprogrammet også sikte på at innbyggere som ikke har reservert seg, skal motta post fra statlige virksomheter samlet i en sikker, digital postkasse. Det tas sikte på at kommuner også skal kunne bruke den digitale postkassen, men dette krever samordning på kommunal side. Det tas sikte på at digital post blir obligatorisk for bedrifter. Den digitale postkassen vil i motsetning til vanlig e-post tilfredsstillende til sikkerhet. I den digitale postkassen vil brukerne få tilgang til, og ha oversikt over, all sin digitale kommunikasjon med forvaltningen. Brukerne varsles om ny post i postkassen på sms eller e-post. Forslagene til regelverksendringer som nå sendes på høring, har en klar sammenheng med forslag om innføring av digital postkasse ved at forvaltningsorganer som ønsker å sende post elektronisk til innbyggere, slipper å innhente samtykke til dette.

I høringsforslaget framkommer det alternative formuleringer på § 15a og §§ 16 og 27. Disse alternativene har vi ikke gått nærmere inn på i vurderingen, men kan studeres nærmere i det uttrykte vedlegget.

Fredrikstad kommune har fått utsatt høringsfrist til etter formannskapsmøtet 10. januar 2013.

Økonomiske konsekvenser

I høringsnotatet anslås denne endringen i kommunikasjonsform fra papir/brev til elektronisk post, å gi store samfunnsmessige gevinster i form av reduserte utgifter til trykk og porto.

Den enkelte kommunes investeringsbehov er estimert til kr 77.000 kr i gjennomsnitt og om lag kr 30.000 for tilknytning til reservasjons- og kontaktregistre. Integrasjon mot fagsystemer er ikke medregnet her da dette er opp til den enkelte kommune. Lokale driftskostnader er estimert til kr 70.000 per år per kommune. I tillegg kommer estimerte kostnader på kr 1,39 per transaksjon. Kostnadene vil erstatte dagens utgifter til ekspedering, utskrift, konvoluttering og porto.

Konsekvenser levekår/folkehelse

Det å kunne få kontakt med og brev fra det offentlige uansett hvor man bor, kan øke tilgjengeligheten og lette den praktiske hverdagen for innbyggerne.

Ansattes medbestemmelse

Ikke aktuelt.

Vurdering

Fredrikstad kommunes høringsuttalelse vil ikke utdype alle de ulike alternativene under hver paragraf, men har valgt å tydeliggjøre de alternativene vi mener best tar høyde for kommunenes effektiviseringsbehov og det som i størst grad vil forenkle dialogen for og med innbyggerne.

Høringsuttalelse Digital kommunikasjon som førstevalg Fra Fredrikstad kommune

I Fredrikstad kommunes høringsuttalelse vektlegges de alternativene som gjør det enklest mulig for innbyggerne. Vi støtter prinsippet om digital kommunikasjon som førstevalg og at prinsippet snus fra uttrykt godkjenning til reservasjon fra digital kommunikasjon.

Forvaltningslovens § 15a

Vi anbefaler alternativ 2 som nytt ledd i forvaltningslovens § 15a.

Alternativ 2 (digitalt førstevalg for de digitalt aktive):

"Et forvaltningsorgan kan henvende seg ved hjelp av elektronisk kommunikasjon til alle som er registrert i kontakt informasjonsregisteret med mindre mottakeren har reservert seg mot dette, eller det er fastsatt i lov, eller i medhold av lov, at det kreves (uttrykkelig) samtykke fra mottakeren. Dette gjelder også henvendelser som etter loven skal gis skriftlig. Henvendelsen kan sendes til mottakerens digitale postkasse eller gjøres tilgjengelig som beskrevet i e-forvaltningsforskriften § 8. Enkle meldinger og påminnelser som ikke inneholder personopplysninger kan sendes direkte til den enkeltes varslingsadresse, jf annet ledd bokstav g) nedenfor."

Kravet om å være digitalt aktiv og registrert i kontaktinformasjonsregisteret, er viktig for at det offentlige skal få noen effekt av løsningen. Det er viktig at innbyggerne har et ansvar for oppdateringer. Løsningen må være integrert mot Folkeregisteret slik at alle ligger i basen og kan legge til tilleggsinformasjon som telefonnummer for å kunne motta sms når nye brev havner i postkassen. Hvis det ikke er en slik kobling, stiller vi oss spørrende til hvordan data om alle innbyggere i kommunen skal komme inn. Hvis dette kun skal løses ved privat initiativ, vil basen være så mangelfull at effektene vil utebli.

Forvaltningslovens §§ 16 og 27

Vi anbefaler alternativ 3 som nytt ledd i forvaltningslovens §§ 16 og 27. Argumentasjonen er den samme som over.

*Alternativ 3: Digitalt førstevalg for de digitalt aktive —begrenset til digital postkasse:
"Det skriftlige forhåndsvarslet kan gis ved bruk av elektronisk kommunikasjon til mottakerens digitale postkasse når mottakeren er registrert i kontaktinformasjonsregisteret, med mindre mottakeren har reservert seg mot å motta digital post fra det aktuelle forvaltningsorganet."*

e-Forvaltningsforskriften

I forhold til punktene f) digital postkasse, g) sentralt kontaktinformasjonsregister og h) sentralt reservasjonsregister støttes disse. Fredrikstad kommune støtter også at personnummer kan benyttes som unik identifisering av de registrerte. Det at den digitale postkassen skal ha sikkerhetsnivå 4, vil løse flere kompliserte problemstillinger innenfor helseområdet.

Vi vil understreke at en digital offentlig postkasse der kommunene ikke er med, ikke vil dekke innbyggernes behov og gi den ønskede effektivisering. Kommunene må regnes med som likeverdige parter i dette arbeidet. I forhold til digital postkasse mener vi at det vil være grunnleggende viktig at alle offentlige nivåer bruker den samme postkassen og at det fortrinnsvis er en eller få leverandører her. Vi ønsker ikke adskilte postkasser for statlig og kommunal post. I dette ligger det også en kraftig oppfordring om å la kommunene legge tjenester på Altinn. Det er selvfølgelig også grunnleggende viktig at kommunene får enkelt tilgang både til kontaktinformasjonsregister og reservasjonsregister.

Vi ser positivt på at

"Opplysninger i reservasjonsregisteret og kontaktinformasjonsregisteret kan utleveres til andre forvaltningsorganer for bruk i forbindelse med elektronisk kommunikasjon."

Det er urovekkende at regjeringens digitaliseringsprogram i alt for liten grad, nevner kommunene. Det er i kommunene folk bor og det er mange brev som sendes mellom kommune-Norge og innbyggerne hver uke. Den løsningen som nå etableres, må ta dette med i betraktning. Vi er enig i at en samordning på kommunal side er viktig, og håper arbeidet i KS/KommlIT sørger for dette.

Vi opplever det vanskelig å gi grundigere tilbakemeldinger på løsningen da den foreløpig ikke sier noe konkret om hvordan data skal flyte og hvordan den praktiske tilretteleggingen blir for oss i kommunene.